

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 1543-08 צולנג נ' ידיעות אחרונות ואח'

בפני כב' השופטת ד"ר איריס סורוקר

התובע

אמיר צולנג
ע"י ב"כ עו"ד גיא אופיר ועו"ד עופר מוסקוביץ

נגד

הנתבעים

1. ידיעות אחרונות
2. בן ארי גון
ע"י ב"כ עו"ד שירה בריק -חיימוביץ ועו"ד ליאת ברגמן

פסק דין

כללי

1. בפני תביעה שעניינה לשון הרע, ונשואה הוא כתבה שפורסמה ביום 5.10.2007 במוסף "7 לילות" של עיתון ידיעות אחרונות – הנתבע 1 (ר' הפרסום, נספח א' לתצהיר התובע). התובע – אשר רואיין על ידי הנתבע 2 לרגל הוצאת ספרו החדש "ונפקחו עיניכם" – טוען כי הכתבה הנ"ל אינה אלא "השתלחות חסרת רסן בשמי הטוב" (ס' 7 לתצהיר התובע). לפי הנטען, דבריו בראיון סולפו ועוקרו בכתבה מהקשרם, תוך שיוחסו לו מחשבות פרברטיות, והכל במטרה ליצור כתבה "פרובוקטיבית ומעניינת" (למשל, ס' 31-37 לסיכומי התובע). הנתבעים מצידם טענו כי הכתבה משקפת את "רעיונותיו, אמירותיו, חוויותיו האישיות והרהוריו הפילוסופיים של התובע", כפי שבוטאו בראיון, ויש בה גם "הבעות הדעה והביקורת של הנתבע 2 אודות אותם רעיונות, אמירות והגיגים של התובע" (ס' 6 לסיכומי הנתבעים).

2. במישור הדיוני: מטעם התובע הצהירו הוא עצמו, גב' קלרה צולנג (אמו), מר ארנן צולנג (אחיו), גב' הדס בארי צולנג (גיסתו), וגב' מיטל סאיסקי (שותפה לדירה באותה עת). מטעם הנתבעים הצהירו הנתבע 2 (העיתונאי), מר רביב גולן (עורך הכתבה), מר עדי גולד (עורך המוסף), ומר אילן ספירא (צלם הכתבה). הצדדים הגישו בהסכמה את תמליל הראיון שהנתבע 2 ערך לתובע לקראת פרסום הכתבה, וכן את תמליל השיחה בין התובע לבין מר גולד לאחר פרסום הכתבה. המצהירים נחקרו בפני בית המשפט. ב"כ הצדדים סיכמו בכתב.

הוצאת לשון הרע

- 1 3. ה"דיבה" הנתענת מיוחסת לשורת התבטאויות בכתבה, אשר כל אחת מהן נגועה לטענת
2 התובע בלשון הרע, ויחד "הן מעצימות זו את זו" (ס' 35 לסיכומי התובע). להלן אבחן את
3 טיעוני הצדדים ביחס לכל התבטאות, על פי סדר הטיעון בסיכומי התובע.
- 4 4. "אמיר צולנג, סופר צעיר, מאמין שמותר לרצוח מפגרים" (פרק ד' לסיכומים, לפני ס' 36) —
5 התבטאות זו מופיעה בכותרת הכתבה ובאופן מובלט. זוהי התבטאות המושכת את העין, הן
6 מכח צורת האותיות והן משום תוכנו של המשפט. במישור הצורה, מדובר בכותרת משנה של
7 הכתבה, המופיעה בראש העמוד. האותיות גדולות, מלוכסנות ומושחרות. אשר לתוכן, אין
8 צורך לאמר כי טיעון לפיו "מותר לרצוח מפגרים" צפוי לזעזע את הקורא הסביר, וליצור
9 אסוציאציה למשטרים אפלים.
- 10
- 11 5. האם הנתבע 2 יכול היה להבין באופן סביר מדברי התובע בראיון עמו, כי הוא "מאמין שמותר
12 לרצוח מפגרים"? התשובה לכך היא שלילית. עיון בתמליל הראיון מלמד, כי התובע העלה
13 לדיון את הסוגיה: "ואהבת לרעך כמוך כבסיס לאנושות" (קובץ 2, ע' 22, ש' 12). הוא טען כי
14 "אין על שיח, כל ההתעסקות במלחמת העולם השנייה, לומדים על זה במושגים לאומניים,
15 אבל אין פה שיח פילוסופיה" (שם, ש' 14-16). התובע קרא לעידוד שיח ציבורי בשאלה זו (שם,
16 בש' 18-21). הוא ציין (ע' 23 ש' 18-20): "זה לא התעסקות על איפה, איפה הגרמנים טעו,
17 איפה הגרמנים טעו ב- survival of the fittest מה הטעות?". התובע הזמין דיון בשאלה
18 מוסרית זו (ר' גם בע' 25 ש' 26-28).
- 19
- 20 6. כדי להדגים את חשיבות הדיון בשאלה המוסרית של "ואהבת לרעך כמוך כבסיס לאנושות",
21 התובע הציג את המקרה של "אנשים עם פיגור קשה". לדבריו, לגבי אנשים כאלה אפשר
22 לשאול: "למה לא להרוג" (קובץ 2 ע' 24 ש' 18-10). בין התובע לנתבע 2 התפתח דיון, כדלקמן
23 (ע' 24 ש' 1 עד ע' 25 ש' 24):
24
- 25 "אמיר: פעם אחת, ניסיתי להתמודד עם אנשים עם פיגור קשה, מבוגרים, ואני
26 מהר מאוד נתתי את ההצדקה לדברים, לכל מיני מושגים שבדרך כלל אין, שאני לא
27 משתמש בהם. למשל, עצם זה שאני מביא לבן אדם חיוך, זה כבר חשוב. לא חשוב
28 מה הוא עושה, לא חשוב שאין לו יכולת... אני מביא טוב לעולם. הדקות הראשונות
29 שאתה רואה את זה אתה....",
30 גון: אני גרתי חצי שנה עם אוטיסטים, אני מכיר.
31 אמיר: ... יש, יש אוטיסטים, לא, לא, זה לא, תשמע, המפגרים היו במצב ממש קשה.
32 מעון למפגרים מבוגרים, פיגור עמוק, אתה יוצר, אתה יוצר פעילות עם חברים ואתה
33 הולך לשמה ומאוד קשה,
34 גון: כן.
35 אמיר: להגיע לאיזושהי נקודה. ותשמע, אין, אין את ההתעסקות של: אז למה לא
36 להרוג. בוא תענה לי אתה.
37 גון: למה לא להרוג אותם?
38 אמיר: למה לא להרוג, כן. אין להם יכולת ליהנות מהחיים. אין את היכולת,
39 גון: איך אתה יודע? מי שמך?

- 1 אמיר : א.ק.י.
- 2 גון : היה לי חניך בן 50 שכל מה שהוא עושה כל היום היה לשבת על ספסל ולאונן, כל
- 3 היום, כל היום, כל היום, זה מה שעושה. אתה מקים אותו, הוא מחרבן במיטה כל
- 4 לילה, אתה מנקה לו את הקקי, שם אותו בסלון, הוא עומד ככה, מאונן, מאונן, ואתה
- 5 שם אותו חזרה במיטה, כל הזמן, 50 שנה. אבל,
- 6 אמיר : בדיוק
- 7 גון : ואני אומר,
- 8 אמיר : התשובה, התשובה שנתת לי היתה נכונה.
- 9 גון : אני אומר "מי שמי"?
- 10 אמיר : זו תשובה נכונה,
- 11 גון: כן
- 12 אמיר : בדיוק. בדיוק. אני גם יותר חושב על זה במושגים של כן מאושר, לא מאושר,
- 13 גון : אתה לא יכול לדעת אבל מי מאושר ומי לא מאושר, באמת.
- 14 אמיר : ... כאילו, עם החיך. ... כשאין לך יכולת לתקשר אז אתה משתמש בחיך, ב,
- 15 בתנועות שמחות, לא יודע מה. ...".
- 16
- 17 7. הנה כי כן, התובע העלה לדיון את השאלה : "למה לא להרוג [אותם]" ; אך התובע בשום אופן
- 18 לא הציע לכך תשובה חיובית, לפיה מותר "לרצוח מפגרים". ההיפך הוא הנכון : התובע הסכים
- 19 עם עמדת הנתבע 2, לפיה "התשובה הנכונה" לשאלה "למה לא להרוג אותם" היא -- "מי שמך
- 20 [להרגם]" (ע' 24 ש' 20 עד ע' 25 ש' 5). מדברי התובע עלה כי הוא רואה חשיבות באושרם של
- 21 מפגרים : "עצם זה שאני מביא לבן אדם חיך, זה כבר חשוב" (ע' 24 ש' 5-6) ; וכן : "אני גם
- 22 יותר חושב על זה במושגים של כן מאושר, לא מאושר... כשאין לך יכולת לתקשר אז אתה
- 23 משתמש בחיך, בתנועות שמחות" (שם, ע' 25 ש' 7-12).
- 24
- 25 8. התובע לא אמר לנתבע 2 שהוא מאמין שמותר לרצוח מפגרים. אמת, הוא העלה את השאלה
- 26 לדיון, אך הציע תשובה שלילית. ניתן לשאול, אם עצם העלאת השאלה לדיון יש בה משום
- 27 "פשיזם" (כהתבטאותו של הנתבע 2 בכתבה, ע' 1 עמודה שניה : "הרעיונות המסוכנים נמשכים
- 28 גם בתהיותיו הפילוסופיות שהן על גבול הפשיזם בנוגע לסובלים מפיגור"). אך בה במידה ניתן
- 29 לטעון, כי דווקא חידוד השאלה הוא שתורם להעצמת ערכם של החיים ולמוסריות הציווי –
- 30 "ואהבת לרעך כמוך". כך או אחרת, הכותרת המובלטת, לפיה התובע "מאמין שמותר לרצוח
- 31 מפגרים" אינה עולה בקנה אחד עם האמירות שהתובע אמר לנתבע 2 בראיון. היא מייחסת לו
- 32 עמדה קשה וקיצונית, שהוא לא הביע. היא נושאת עימה מסר מעוות, שעלול לעורר דחיה, בוז
- 33 ותרעומת בקרב הקוראים.
- 34
- 35 9. "ומספר על הלבטים שכמעט הובילו אותו לעשות את זה" – משפט זה לקוח אף הוא מכותרת
- 36 המשנה של הכתבה. המשפט המלא הוא זה : "אמיר צולנג, סופר צעיר, מאמין שמותר לרצוח
- 37 מפגרים, אנסים ואנשים לא מאושרים, ומספר על הלבטים שכמעט הובילו אותו לעשות את
- 38 זה". ראינו, כי התובע לא הביע דעה לפיה "מותר לרצוח מפגרים". אשר ל"לבטים שכמעט
- 39 הובילו אותו לעשות את זה" -- התבטאות זו שואבת מתוך קטע בראיון, בו התובע סיפר

1 לנתבע 2 על מפגש עם חייל בשם ולדיסלב. וכך תיאר התובע את המפגש (תמליל קובץ 5 ע' 1
2 ש' 7 עד ע' 3 ש' 3):

3
4 "אמיר: ... מבצע חומת מגן, שמו אותנו בתוך, בפאתי כפר ערבי באתר בניין... כמה
5 לוחמים כל 4 ימים מחליפים את הצוות, ... יחד, קמים יחד, אחוות לוחמים מה
6 שנקרא. או.קי: ואז אני מדבר עם איזה, לא זוכר אפילו את השם שלו, ולדיסלב, לא
7 זוכר את השם שלו בכלל, ואנחנו מדברים על, מדברים על זיונים. אז הוא אומר לי,
8 ... הכי, הכי רומנטיקה של לילה: חושך, שלד, לוחמים, נשק

9 ...
10 הוא כאילו זה בא ככה: "אתה מכיר את הבנות האלה שמשחקות איתך באש ואז הן
11 בוכות שהן מקבלות כווייה? אני מסתכל עליו ככה, ואז הוא אומר, אז הוא אומר:
12 "אני חיינכתי כמה", משהו כזה. ואפילו לא רציתי לשאול. אם יש משהו שמטריד אותי
13 ממש זה שיא הסדיזם שזה יותר, אני, בוא נגיד לא מאמין בעונש מוות לרוצחים, כי
14 יש הרבה סיבות טובות לרצוח. אני לא מאמין בעונש מוות לגנבים, כי, וואלה,
15 אנחנו חיים עם העיניים הגדולות האלה של תרבות צריכה ו, אבל אונס זה סאדיזם
16 מבחינתי שכאילו בכיף להחיל עליו עונש מוות. לא הייתה אומר את המשפט הזה.
17 עכשיו יום, בבוקר אחרי זה, אני שומר על הגג. הוא יוצא לחרבן, נשען על הקיר, זה
18 אתר בנייה, הוא נשען על הקיר ומחרבן, ואני מסתכל עליו מלמעלה.

19 ...
20 בקיצור, כל מה שאני צריך בשביל להרוג אותו, זה להפיל עליו בלוק מהגג. ממש
21 בלוקים ששמו סביב ה, סביב דפנות הגג... פלאח! ככה.

22 גון: כן.
23 אמיר: להוריד עליו את הבלוק. כמוכן שלא עשיתי את זה.

24 גון: למה לא?

25 אמיר: מה?

26 גון: למה לא?

27 אמיר: למה לא, באותן שניות הלמה לא הזה, כי אתה לא שובר את ה, את הקו
28 האדום הזה, זה לא ש, אין לך את האומץ פתאום להפוך לרוצח, אבל אני כאילו שמח
29 שלא עשיתי את זה, אני גם שמח שאנשים סביבי לא עושים את זה אז עכשיו אתה
30 הרגת מישהו, מחר תהרוג, לא יודע מה, חילוני, כי בגללו לא בא המשיח,

31 ...
32 גון: אתה אומר שאתה כן בעד עונש מוות לאנשים.

33 אמיר: אני, חושב שכן".

34
35 בהמשך הראיון, התובע ממשיך ואומר: "זה כאילו מצב אחד שהיה לי ברור למה אני לא הורג
36 בן אדם שהוא מסוכן. היה לי ברור למה אני לא הורג" (תמליל קובץ 5, ע' 3 ש' 26 עד ע' 4 ש'
37 1).

38
39 10. מתוך דברי התובע בראיון עולה בבירור, כי התובע לא "התלבט" אם לרצוח. אכן, מתוך
40 תחושת כעס ובוז כלפי חייל שסיפר לו על ניצול מיני של בחורה, אמר התובע -- "כל מה שאני

- 1 צריך בשביל להרוג אותו זה להפיל עליו בלוק מהגני" (ע' 2 ש' 8-9). אך בד בבד סיפר לנתבע 2
 2 שידע להתאפק ולרסן את תחושת הזעם, וזאת מתוך שהיה לו ברור כי אין הוא רשאי לפעול
 3 באלימות. הוא אמר לנתבע: "היה לי ברור למה אני לא הורג". הוא אמר לנתבע: "אין לעבור
 4 את הקו האדום". הוא אמר לנתבע שאין להרוג, ולא מחמת העדר האומץ לעשות כן, אלא
 5 משום הכאוס חברתי הצפוי להתחולל אם נבחר בדרך כזו: "אז עכשיו אתה הרגת מישהו,
 6 מחר תהרוג חילוני כי בגללו לא בא המשיח" (ע' 2 ש' 20-22). התובע הוסיף שהוא שמח כי
 7 הוא ואחרים נוהגים בדרך זו. הוא אמנם הביע עמדה המצדדת בעונש מוות לאנשים; אך
 8 כידוע, עונש מוות מהווה סנקציה חברתית ממוסדת. יש לצידה גושפנקא חוקית. בשום אופן
 9 לא ניתן להשוות בינה לבין רצח כתגמול פרטי.
- 10
- 11 11. כותרת המשנה -- לפיה התובע "התלבט אם לרצוח וכמעט עשה זאת" -- אינה עולה בקנה
 12 אחד עם דברי התובע בראיון. גם בגוף הכתבה, דברי התובע הוצגו בנקודה זו בצורה חלקית
 13 ובלתי מדויקת. בסוף הקטע המתאר את המפגש עם החייל ולדיסלב, נרשם (בטור האחרון,
 14 במרכז): "... כל מה שאני צריך לעשות כדי להרוג אותו זה להפיל עליו בלוק מהגני. לא עשיתי
 15 את זה". הכתבה מדגישה את הדחף הראשוני שחש התובע -- "לזרוק בלוק" על האנס;
 16 הכתבה משמיטה את ההמשך המיידני של אותו קטע בראיון, שם התובע אומר: "... היה לי
 17 ברור למה אני לא הורג בן אדם שהוא מסוכן. היה לי ברור למה אני לא הורג" (בתמליל, קובץ
 18 5, ע' 3 ש' 26 עד ע' 4 ש' 1). אמנם, בשולי הכתבה מובאים דברי התובע, לפיהם "אין לשבור
 19 את הקו האדום" (ר' לקראת סוף הכתבה); ואולם, הדברים מובאים מאוחר לתיאור התגובה
 20 לאונס. הריחוק מותיר אצל קורא הקטע רושם מוטעה, לפיו התובע סבור שזריקת בלוק על
 21 ראש אנס היא ראויה. ואמנם, בענין זה הכתבה אינה מותירה מקום לספקות; בראש הקטע
 22 הרלבנטי, הכותב מציע לקוראים את המסקנה, כי התובע הוא "אדם שרואה אלימות כאמצעי
 23 כשר לפתרון בעיות" (ר' בטור האחרון, מתחת לכותרת: "הזר מכפר אז"ר").
- 24
- 25 12. בראיון מתאר התובע סיטואציה נוספת של כעס ופחד, אשר לדבריו עלולים לדחוף חייל לבצע
 26 הרג של נמלטים. הוא מספר על מקרה שארע בשירות הצבאי, בו נורתה מתנחלת והתגלה
 27 מטען ברכב. בעקבות זאת, נשלחה קבוצת מילואימניקים לבצע סיור (תמליל, קובץ 5, ע' 4 ש'
 28 11-2). במהלך הסיור התגלו שני חשודים. החיילים קראו להם לעצור, אך הם ברחו (שם, ע' 11-2).
 29 התובע סיפר כי הבריחה היא חריג לשגרת הבדיקה והצגת תעודות; לכן, אצל החיילים
 30 התעורר חשד כי "יש פה דברים בגו" (שם, ע' 22-23). התובע אמר: "אני בתור אזרח הייתי
 31 רוצה שיירו בהם. הייתי רוצה שיפגעו באנשים שהם ככה נחושים לברוח מחיילים והם
 32 בורחים לתוך ישראל. בתור אזרח שרוצה לשבת פה איתך בשקט בלי לפחד, וואלה, הבן אדם
 33 זה צריך לקבל כדור כדי לעצור אותו" (בע' 5 ש' 1-5).
- 34
- 35 13. התובע תיאר מקרה שבו אפשרות ההרג עלתה מחשש לסיכון בטחוני בכניסת חשודים
 36 לישראל, לאחר שנמלטו מכוחות הביטחון. גם במקרה זה, התובע אמר שאין להרוג: "גם לא
 37 עשיתי את זה. אוקי, כי אתה לא עובר את הקו האדום, זה לא, אני שמח שלא, ... לא רוצה
 38 לקחת את זה על עצמי את ההרג. ... יש פה איזשהו אבסורד ... של עד כמה האישור של החברה
 39 הוא קובע, כי פה נתנו לי אישור, אתה יכול להרוג, בכיף הייתי יכול לדפוק בהם את הכדורים

- 1 האלה... עד כמה זה איזושהו נושא שהופך אותך לפושע, או חייל גיבור... יש סיבה הגיונית
 2 למה לא להרוג... אבל הענין הוא פה שאין את הענין של המוסר. יש כאן ענין של כדאי לא
 3 כדאי... אני צריך לירות, קטע כזה שצריך לתת עליו את הדעת ובספר ניסיתי את זה" (ע' 5
 4 ש' 27-5).
- 5
- 6 14. הנה כי כן, בראיון אמר התובע שאין להרוג -- ואף וראוי שלא להרוג -- וזאת על אף קיומו של
 7 "אישור חברתי" לירות במי שחשוד כמחבל החודר לישראל. התובע אף התרעם שהשיח
 8 הציבורי מתמצה בשיקולי כדאיות, וטען שיש לטפל בכך גם מן ההיבט המוסרי. למרות זאת,
 9 בכתבה נטען, כאילו מפיו: "אין כאן מוסר. יש כאן כדאי או לא כדאי" (בטור האחרון). אופן
 10 הצגת הדברים בכתבה מעוות את המסר שהתובע ביקש להעביר. מן הכתבה נראה כאילו
 11 התובע מציע שהשיקולים הרלבנטיים הם שיקולי כדאיות בלבד, ולשאלות של מוסר אין
 12 מקום. ואולם מתוך הראיון ברור, כי התובע טען שהחברה אינה מטפלת בסוגיה במלוא
 13 תשומת הלב, שכן היא עוסקת בענין מזוית ראייה צרה של שיקולי כדאיות. הוא, לעומת זאת,
 14 מציע לקוראיו להתבונן בשאלה גם מתוך זווית ראייה מוסרית: "היה מגיע להם שאני... אני
 15 צריך לירות... קטע כזה שצריך לתת עליו את הדעת, ובספר ניסיתי את זה" (תמליל קובץ 5 ע'
 16 5 ש' 28-26). קטע זה נקשר עם קטע קודם בראיון, בו התובע אומר: "רציתי להביא את
 17 האנשים לכלל החלטה, ... מבחינתי ההישג של הספר אם בן אדם יבוא ויגיד לי תשמע, הספר,
 18 קראתי והחלטתי מחדש למה אני לא רוצח, למה אני לא אונס" (קובץ 2 ע' 3 ש' 14-18).
- 19
- 20 15. כותרת המשנה מעוותת את דברי התובע בראיון. גם בגוף הכתבה חסר דיוק בהצגת דברי
 21 התובע. בכתבה מובאים דברים מפי התובע: "...אני בתור אזרח, הייתי רוצה שיירו בהם.
 22 הייתי רוצה שיפגעו באנשים שנחוששים לברוח מחיילים לתוך ישראל. וגם במקרה הזה לא
 23 עשיתי את זה. פה נתנו לי אישור של החברה: אתה יכול להרוג. עד כמה זה הופך אותך לפושע
 24 או לחייל שממלא את תפקידו? זה סובייקטיבי. אין כאן מוסר. יש כאן כדאי או לא כדאי.
 25 אתה בצבא ואומרים לך כל מי שעובר את הגדר, תירה בו. אבל אם מישהו מהחיילים, כמו
 26 שקרה לי, מתוודה בפניך שהוא אנס מישהי, אותו אני לא אהרוג. ולו הרבה יותר מגיע למות"
 27 (טור אחרון).
- 28
- 29 הקטע הנ"ל משמיט את רצף הדברים בראיון: "לא עשיתי את זה... כי אתה לא עובר את הקו
 30 האדום..." (תמליל קובץ 5 ע' 5 ש' 6-5). בכתבה, המשפט נקטע לאחר המילים: "לא עשיתי
 31 את זה", מבלי לציין את הסיבה: "כי אתה לא עובר את הקו האדום". אמנם, בהמשך
 32 מצוטטים דברי התובע לפיהם "אתה לא שובר את הקו האדום הזה ואין לך את האומץ
 33 פתאום להפוך לרוצח אני שמח שלא עשיתי את זה. עכשיו הרגת מישהו כי הוא אנס, מחר
 34 תהרוג חילוני כי בגללו בא המשיח" (בסוף העמודה האחרונה). ואולם, דברים אלה מובאים
 35 רק בקשר לאונס, וכתגובה לשאלת הכתב: "אז למה לא הרגת את האנס?". הם אינם מוזכרים
 36 בקשר עם תגובת התובע לבריחת החשודים, וזאת אף כי התובע הציב קו אדום גם בקשר לכך.
 37
- 38 16. הקטע בכתבה המתאר את תגובת התובע לבריחת החשודים מציירו בדרך קיצונית: כמי
 39 שסבור שיש לירות בחשוד בורח משיקולי כדאיות, וללא התלבטות מוסרית. לא מתוארת

1 עמדתו, לפיה גם בענין זה ישנו "קו אדום", וכי הוא אינו "רוצה לקחת את זה על עצמי את
2 ההרג", וסבור ש"ישנה סיבה הגיונית למה לא להרוג".

3
4 17. הכותרת "פסיכו", תמונת התובע והכיתוב: "הלהקה האהובה עליו: הקילרס. צולנג" –
5 כותרת הכתבה "פסיכו", המתנוססת בהבלטה מתחת לצילום פני התובע, יוצרת אסוציאציה
6 של פסיכופט. הביטוי "פסיכו" קרוב ברמה הלשונית למילה פסיכופט. האות האחרונה במילה
7 (וו) מופיע במקוטע, באופן היוצר רושם כי מדובר במילה שלמה (פסיכופט) שנקטעה.
8

9 18. אין בסיס לטענה כאילו מדובר ב"פרפראזה לשתי יצירות שהאלימות היא קו מנחה בהן" (סי'
10 45 לסיכומי הנתבעים). אף אחת משתי היצירות הנטענות (ספרו של רוברט בלוך וסרטו של
11 אלפרד היצ'קוק) לא מוזכרות בכתבה. אמנם, בטור השני נרשם: "זה מתחיל בתיאורי הרצח
12 הקטרטי והסקס עם זונות – שבניגוד ל'אמריקן פסיכו' המופתי של ברט איסטון אליס, למשל,
13 לא מצליחים לצקת תוכן חד לסדרת רציחות ומעשי אונס". אך ספק אם הקורא הסביר -
14 שאינו בהכרח משכיל בתחום הספרות או הקולנוע – יקשור באופן אינטואיטיבי בין הכותרת
15 "פסיכו" לבין היצירה "אמריקן פסיכו" המוזכרת במילים קטנות בגוף הטקסט. זאת ועוד:
16 הספר ה"מופתי" הנ"ל מאוזכר על דרך ההנגדה לספרו של התובע; ממילא קשה לראות כיצד
17 יש בהפניה לספר זה כדי לרכך את הרושם השלילי העולה מן הכותרת הראשית.
18

19 19. הרושם השלילי כלפי התובע מתחזק נוכח התמונה שנבחרה לכתבה, בה נראה התובע בעיניים
20 בולטות ונוצצות, תוך שהוא תופס בראשו בשתי ידיו, כאילו זועק: "אוי ואבוי", או "מה
21 עשיתי". התמונה אינה מחמיאה. כך גם הסכים הצלם שצילם אותה (פ' ע' 50 ש' 23-24). היא
22 אינה מתארת אדם חושב, אלא אדם מוטרד ורדוף. אמנם, התובע צולם בהסכמתו (סי' 80-87
23 לתצהירו). ואולם התמונה נבחרה על ידי עורך מטעם העיתון, מבין מגוון תמונות (סי' 16
24 לתצהיר הנתבע 2; סי' 22 לתצהיר הצלם, מר אילן ספירא).
25

26 20. כיתוב התמונה הוא: "הלהקה האהובה עליו: הקילרס. צולנג". אין מחלוקת כי התובע מעולם
27 לא אמר לנתבע 2 כי הוא חובב את להקת הקילרס (פ' עמ' 74 ש' 8-9). זוהי תוספת שהוסיף
28 עורך הכתבה, מר רביב גולן: "כיתוב תמונה בטח בשנים האלה של העיתון, הרבה מכיתובי
29 התמונה לא היו שייכים לרעיון. זו איזושהי בדיחה. משהו הומוריסטי... הוא לא דיבר על
30 להקת הקילרס בראיון..." (פ' ע' 59 ש' 1-3). לשאלה מדוע בחר ב"קילרס", השיב: "כל הכתבה
31 מדברת על רצח, זיון זונות, אדם שחור שנרצח, יש כאן איזו הערה גזענית כלפי אדם ממוצא
32 רוסי שהוא חשב לזרוק עליו לבנה אם שמע אותו אומר שאתה מכיר את הבנות האלה
33 שמשחקות איתך, חינכתי כמה כאלה, אני לא מכיר במוות לרוצחים כיון שיש סיבות טובות
34 לרצח" (פ' ע' 59 ש' 7-9).
35

36 21. הנה כי כן, הלהקה נבחרה בזכות שמה – קילרס – וכדי ליצור קישור נוסף בין הרג לבין
37 אישיותו של התובע. ואולם, לא רק שהבחירה ב"קילרס" לא היתה בחירה של התובע, אלא
38 שעדות העורך מחדדת את העיוות בו הוצגו דברי התובע בכתבה. כך, העורך הבין שהתובע
39 העיר "הערה גזענית" כנגד חייל ממוצא רוסי (ולדיסלב), בה בעת שהתובע – כפי שראינו לעיל
40 - לא העיר הערה גזענית כלל ועיקר, אלא התייחס לגופה של סוגית הניצול המיני.

- 1
2 22. התובע גם לא אמר בראיון שיש סיבות טובות לרצוח; התובע דווקא הבהיר כי אלימות אינה
3 פתרון טוב, אלא ההיפך: היא מהווה את "הפתרון הכי גרוע". הוא ביקש לשמור את תגובת
4 האלימות למצבים קיצוניים שבהם האלימות היא "בלתי נמנעת"; ר' למשל דו-שיח עם
5 הנתבע 2 (בתמליל קובץ 2 ע' 33 ש' 8 עד ע' 34 ש' 3):
6
7 "גון: ... אתה חושב שאלימות היא פתרון לאלימות?
8 אמיר: שאלימות היא פתרון לאלימות?
9 גון: זה לא בוש... נועם חומסקי טען שזה בסדר (צוחק).
10 אמיר: לא, לא, לא, אני ... זה הפתרון הכי גרוע. הפתרון הכי גרוע. אבל תשמע... יש דבר
11 כזה רוע בעולם, יש דבר כזה אנשים רעים ולא תמיד יש לך הגנה מהמשטרה... האם
12 נאנסת יכולה לדבר בהגיון עם האנס... הבנה שהוא החליט לשדוד אותך ולעשוק אותך?...
13 בן אדם שמחליט סתם להשפיל אותך בהפסקה כי מצחיק אותו, כי הוא בן זונה... האם
14 יש לך פתרון אחר? מה תעשה? תלך למורים? מה המורים יעשו? בסוף הוא יכסח אותך
15 עוד יותר... יש מצבים שזה בלתי נמנע אבל עוד פעם צריך מאוד להיזהר עם זה, כי זה
16 מאוד...".
17
18 23. ההסתייגות שהביע התובע מן האלימות לא קיבלה ביטוי מספק בכתבה. הכתבה הדגישה
19 דווקא את הדחף להגיב באלימות. היא לא נתנה ביטוי להכרה של התובע, כי אלימות היא
20 "הפתרון הכי גרוע". נימוקי העורך לבחירה בכיתוב התמונה מלמד, כי גם הוא עצמו הוטעה
21 מן האופן המגמתי בו הוצגו הדברים בכתבה.
22
23 24. "הוא בעצמו רוצה לזיין זונות" (טור שלישי, במרכז) – בכתבה נרשם: "צולנג אולי חושב שהוא
24 כותב על זוועות כדי לגרום לקורא לרצות להתלכלך, להיות אלים ולזיין בלי הכרה, אבל
25 למעשה הוא כותב על זה בגלל שהוא בעצמו רוצה לזיין זונות ולהיות אלים". וכאן מובא
26 ציטוט מדברי התובע:
27 "יכשהייתי באמסטרדם עברתי ליד הבתי זונות ולא עבר לי בראש להיכנס, ולא
28 הפסקתי לקלל את עצמי על זה שזה לא עבר לי בראש', הוא מספר. 'ראיתי את עולם
29 הספרות כמשהו יותר אליטיסטי, שמרני, לא כזה שיעריך תיאורים של אנשים
30 שנכנסים בדוגי סטייל לזונה. לכן הופתעתי כשהוצאת ספרים מהמיינסטרים הוציאה
31 את הספר'".
32
33 25. בתמליל הראיון נרשם (קובץ 2, ע' 16 ש' 1 עד ע' 17 ש' 2):
34
35 "אמיר: הבן אדם הוא מתעלל באשתו. מין רצון לפורר את זה...
36 הזיונים של אופיר. רציתי להעמיד את הקורא בפיתוי.
37 ...
38 מאוד רציתי להביא את הקורא להחליט רגע, אני לא רוצה לעשות משהו כזה אבל
39 למה. או.קי, וואלה בא לי, בא לי רוסיה כזאת. כשאני הייתי באמסטרדם המחשבה
40 להיכנס לבתי זונות שם לזה, לא עברה לי בראש ברצינות. לא עבר לי ... בראש, ולא

1 הפסקתי לקלל את עצמי על זה שזה לא עובר לי בראש. על זה ש, על זה שזה, שזה
 2 לאו מוחלט. בנות יפיפיות. יפיפיות. הבהרתי את עצמי, זה חשוב לי, לא נכנסתי, לא,
 3 אבל,
 4 ... וזה, זה הנושא שרציתי להעביר את הקורא דרך אופיר, שלהחליט, רגע, למה אני
 5 לא רוצה, למה, כל כך כיף להרביץ. איך הוא בא, טראח, נותן לבן אדם סטחה מוריד
 6 אותו לרצפה. ודרכו להרגיש את הריגוש בזה, את ה, לתפוס בן אדם ... זין זונות, או
 7 לא משנה, בן אדם פקיד מס הכנסה שדופק אותך, לא יודע. ולמה לא לעשות את זה?
 8 בגלל זה היה חשוב לי דרכו, האלימות שלו, הזיונים שלו, ליצור את הפיתוי שלראות
 9 כמה זה טוב, לראות גם מה זה שקורה לו, להחליט לה לא. או.קי?"

10
 11 26. מתוך הראיון עולה תמיהת התובע, כיצד זה שלא עוברת בראשו המחשבה "להיכנס לבתי
 12 זונות". מדובר ב"בנות יפהפיות", ובכל זאת לא חפצה נפשו במגע עמן; הוא אף "קילל את
 13 עצמו" על כך, מחמת שחש כי הפסיד כביכול הזדמנות ליהנות; ואולם מיד מתברר כי התובע
 14 סבור שכניסה לבית זונות היא בבחינת אלימות; מי שהוא "זיין זונות", בלשונו (הבלתי נעימה)
 15 הוא אדם אלים (כדבריו: "בגלל זה היה חשוב לי דרכו, האלימות שלו, הזיונים שלו"). התובע
 16 הסביר לנתבע 2 שרקם בספרו סיטואציה של פיתוי מיני על מנת ליצור אצל הקורא ריגוש,
 17 ובה בעת לגרום לו "להחליט למה לא" (בע' 16 ש' 27 עד ע' 17 ש' 2).

18
 19 27. הנה כי כן, התובע מתאר בראיון מסע סיבובי. תחילה: העמדת סיטואציה של פיתוי וריגוש
 20 מיני; לאחר מכן: הובלת הקורא להכרה כי מין אלים הוא שלילי. המהלך הסיבובי הזה אינו
 21 מובע בכתבה. הכתבה מייחסת לתובע רצון "לזיין זונות", תוך השמטת המחשבה העוקבת --
 22 מגע מיני עם זונות הוא מעשה אלימות ועל כן פסול. יושם אל לב כי בשלב קודם בראיון הסביר
 23 התובע, שבספר יש "תהליך"; מטרתו היתה "למסמס את הענין של וואלה אסור לרצוח, אבל
 24 בוא נעשה את זה הדרגתי" (קובץ 2, ע' 15 ש' 14-12). גם הפעם, הכתב בחר להתמקד בדחף
 25 שהציג התובע, מבלי להראות את הצד המרסן. לדבריו, "הוא אמר את ההפך הגמור אח"כ,
 26 שהוא מסתובב באמסטרדם, כועס על עצמו שלא רוצה לזיין זונות, כל הספר על זה, אם בן
 27 אדם זורק את זה כבדרך אגב ואומר שזה די מחליא אותו אני חושב שזה לא ראוי לציטוט"
 28 (פ' ע' 73 ש' 25-23). אין בידי לקבל טענה זו. המחשבה המרסנת, הדוחה את האלימות, שזורה
 29 לכל אורך הראיון (ור' גם להלן). קטיעת הדברים באמצעם חוטאת לדברים שאמר התובע
 30 בראיון. הנתבע יכול היה להביא את הדברים בשלמותם, ולהסתייג מן האמירות שלדעתו אינן
 31 אמינות (אם לא האמין לתובע). אך הוא בחר להשמיט כליל חלק חשוב מהטיעון שהתובע
 32 הציג בפניו.

33
 34 28. "ולהיות אלים" – ביטוי זה מופיע בכתבה כחלק מן המשפט: "הוא בעצמו רוצה לזיין זונות
 35 ולהיות אלים". בהמשך הדברים (ולאחר העיסוק בבתי הזונות באמסטרדם), מוצגים סיפורי
 36 התובע על חוויותיו מבית הספר התיכון (טור שלישי, למטה):

37
 38 "מה עשית כל התיכון?"

39 'הייתי הולך עם מכנסיים שנוח לבעוט איתם באנשים, ולא הבנתי שזה
 40 אבסורד עד שלא עזבתי את התיכון. אחרי שראיתי שיוורקים על ילד בהסעה,

1 אמרתי לעצמי שאם נותנים לי סיבה הכי קטנה אני ישר הולך מכות. ויום
2 אחרי זה נתנו לי סיבה – סתם בא אלי מישוהו והוציא לי לשון. ישר הרגשתי
3 שאני חייב עכשיו להתאבד עליו.
4 נו, וזה עזר?
5 'לגמרי. הוא כיסח אותי, לא התבלבל בכלל. יום אחרי זה נפגשנו בבריכה,
6 עשינו סולחה ועשו לי כבוד. אחרי זה ראיתי את התהליך הזה יותר בבירור
7 כשחנכתי תלמיד תיכון. הוא היה התלמיד החדש בכיתה ואכל מכות, עד שיום
8 אחד הוא החליט, אחרי שיחה איתי, שאני לא אהיה ילד כאפות. יום אחרי זה
9 המורה שלו מתקשרת אלי ואומרת הוא כיסח במכות שלושה ילדים, תסביר
10 לו שלא ככה אנחנו פותרים בעיות ובלה בלה בלה. ואפילו לא יכולתי לנזוף בו.
11 שמעתי מדריכות שמדברות על איך הן מדברות עם החניכות שלהן. שהן
12 אומרות להן לא ללכת מכות. ואמרתי אתן יודעות משהו על ההתמודדות
13 שלהן? אל תגידו להן לא ללכת מכות. אני ממש חרד לילדים שלא יכולים לתת
14 מכות בחזרה'".
15

16 29. התיאור בכתבה מצייר אדם תוקפני ומחרחר ריב. ומה בתמליל? גם הפעם, הטיעונים שהציג
17 התובע היו מורכבים יותר מן העמדה הפשטנית המיוחסת לו בכתבה. התובע תיאר חשיפה
18 של תלמידים ל"תרבות של אלימות". התובע אמר: "לא מדברים על זה בגדול על אלימות, לא
19 מבינים עד כמה זה תרבות שלמה" (קובץ 1, ע' 27 ש' 19-21). לדבריו, בהיותו תלמיד ראה ילד
20 שיורקים עליו, והרגיש ש"מזל שהם לא התלבשו עלי ככה" (קובץ 1, ע' 25 ש' 7-9). הוא חשב
21 שאם יקרה לו דבר כזה "אני הולך מכות" (שם, ש' 9-10). אך להבדיל מן הרשום בכתבה,
22 התובע הציג את ה"מכות" כתגובה, ולא כיוזמה. התובע הוסיף וסיפר שחנך תלמיד שחש
23 שהוא "ילד כאפות"; המורה פנתה אל התובע כחונך, לבקשו שישביר לחניך ש"כך [באלימות]
24 לא פותרים בעיות". התובע התקשה לנזוף בו, אך לא משום אהבת האלימות; אלא משום
25 ההכרה שתלמידים חשופים לאלימות, והמערכת אינה מקנה להם כלים לפתרון. מכיון שהוא
26 עצמו היה חשוף לאלימות, בחר ללבוש מכנסיים רחבים "שנוח לבעוט איתם" (ע' 27, ש' 21-
27 22). במציאות כזו, ילד חלש "יתקלף, בעצם יקלפו אותו כל היום... כל יום ישביתו אותו עוד
28 קצת, ידכאו אותו עוד קצת, יורידו את הביטחון העצמי שלו עוד קצת" (בע' 28 ש' 17-22).
29 התובע תיאר מצב של "חברה מסריחה", ואמר שאינו יודע מהו הפתרון (ע' 28 ש' 24-27). הוא
30 הציע לשקול "קנסות כספיים להורים" (ע' 31 ש' 17-18) או "סוג של עבודות שרות" (ע' 32 ש'
31 2). בשום מקרה לא ניתן להבין מדבריו שהוא "רוצה להיות אליס".
32

33 30. אשר על כן, גם בביטוי זה חטאה הכתבה לדברי התובע בראיון. התובע אמנם דיבר בראיון על
34 התמודדות עם מצבי אלימות בבתי הספר. הוא הודה בכנות כי הוא עצמו היכה, אך לדבריו
35 עשה זאת כתגובה, ובליט ברירה. אין פירוש הדבר שהוא "רוצה להיות אליס". גם הנתבע 2
36 הודה: "בהחלט הבנתי שישי היבט של הגנה עצמית. כשאני הייתי בבית הספר עם חצ'קונים
37 ורזה הייתי חוטף מכות ומעולם לא הגבתי באלימות" (פ' ע' 83 ש' 26-27). גם הפעם, הנתבע
38 2 יכול היה להטיל ספק באמינות הטיעון שהציג התובע, אם סבר שקיים פער בין דבריו
39 למעשיו. אך לא היה ראוי שייחס לו רצונות אלימים, מבלי להציג את טיעונו השלם.
40

31. סיכומם של דברים: האמירות הנ"ל שבכתבה מוציאות את דיבת התובע, כל אחת בנפרד ועל אחת כמה וכמה בהצטברותן. הן מייחסות לו אופי דורסני כלפי זולתו. הן עושות כן לא מתוך פרשנות סובייקטיבית של הספר, או מתוך הבעת דעה של הכותב. הדברים מיוחסים לאמירות מפי התובע והם מוצגים כביכול בשם אומרם. בכך חוטאת הכתבה לדברים שהתובע אמר לנתבע 2 בראיון. בעוד שבראיון הציג את האלימות כפתרון בלתי ראוי, הרי שמהכתבה מתקבל הרושם שמחשבותיו הן אלימות וכי הוא רואה באלימות "אמצעי כשר לפתירת בעיות" (כפי שמופיע בכתבה, בטור האחרון).

32. למען הסר ספק, אני דוחה את טענת הנתבעים להגנת תום הלב. כותרת הכתבה ("פסיכו"), התמונה המבהילה שנבחרה, כמו גם כותרת המשנה הסנסציונית – אינן עולות בקנה אחד עם כתיבה תמימה. עיוות דברי התובע בראיון, והשמטת טיעונו השלם, אף הם אינם מתיישבים עם עקרון תום הלב. אני מוסיפה ודוחה את הטענה לפיה התובע "הסתכן מרצון" (ס' 213-217 לסיוכומי הנתבעים). התובע אמנם חפץ בראיון לקידום מכירות של ספרו החדש, ואף ידע שהראיון מוקלט. ואולם אין בכך ולא כלום. התובע רשאי היה להניח, כי הכתבה תשקף את דבריו בראיון ותימנע מסילופם.

אשם תורם

33. חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 מקים עוולה נזיקית, הכפופה לדין הנזיקין הכללי (ס' 7 לחוק איסור לשון הרע). בתוך כך, חלות על העוולה ההלכות שענינן בירור אשמו התורם של התובע, ומידת תרומתו להיווצרות נזקו (ס' 68(א) לפקודת הנזיקין (נוסח חדש)); ור', למשל: ע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי, מיום 4.8.2008 בס' 66 לפסה"ד). במקרה דנא, התובע תרם בהתנהגותו לאופיה הפרובוקטיבי של הכתבה, משני כיוונים: ראשית, הספר שכתב -- ואשר היווה את סיבת הכתבה -- מכיל תיאורים מפורטים של אלימות מינית בוטה וקשה; השני – סגנון הדיבור שאימץ בספר ובראיון כלל ביטויים גסים ומשפילים.

34. צאתו לאור של הספר "ונפקחו עיניכם" היווה את העילה לראיון ולכתבה שבעקבותיו (ס' 3 לתצהיר התובע; ס' 5 לתצהיר הנתבע 2). על כריכת הספר, במילים גדולות מעל כותרתו, מתנוסס המשפט: "החופש האמיתי הוא החופש להתעלם מהחופש של האחר" (נספח ב' לתצהיר הנתבע 2). בגב הספר מופיעה תמצית הרעיון:

"סיפור הפיכתם של צמד הנערים איתן ואופיר לרוצחים מתאר באותנטיות את עולם המתבגרים בישראל של היום על האלימות הקיימת בו, על הפתיחות המינית ועל השפעת תרבות הצריכה. קולם הוא קולו של הדור הצעיר שניתנה לו החירות להתנסות בכל אך משום מה נותר מקובע למסכי הטלוויזיה והמחשב. ניסיונם של השניים לבסס הערכה עצמית מביא אותם לבחון את מוסכמות החברה הישראלית ולהגדיר מחדש את גבולות המותר והאסור. שניהם אימצו את הברוטאליות כאמצעי למימוש עצמי. רק אחד מהם יגבש מערכת מוסר שתצדיק את שאיפתו ליהנות מהחופש האמיתי בעיניו- החופש להתעלם מהחופש של האחר".

1 התמצית מזמינה את הקורא לראות, כי אחת הדמויות בספר מגבשת לעצמה "מערכת מוסר"
2 המצדיקה את הטענה: "החופש האמיתי הוא החופש להתעלם מהחופש של האחר".
3

4 35. בגוף הספר מופיעות סצינות פורנוגרפיות אלימות ורוויות סאדיזם. בטווח הקצר, הדמות
5 האלימה נהנית ממעשה האלימות. הנתבעים היפנו לקבוצת קטעים המדגימים זאת היטב (ר'
6 בע' 4-5 לסיכומיהם; ר' בצילום הספר, נספח ג' לתצהיר הנתבע 2):
7

8 עמודים 296-297:

9 "יש בחורות שמספיק להראות להן זין והן נכנסות לאוטומט. בכל אופן, היא נשכבה
10 מולי ממושקת, ובין הירכיים השחומות שלה בצבץ לו הורוד הרך והלח. זה עשה
11 אותי רעב. החזקתי את הזין ביד ודחפתי אותו אליה פנימה וזה היה חם ועוטף. הייתי
12 המום, הוצאתי מהר דחפת שוב. היא הקפיצה את הרגליים, השדיים שלה הזדעזעו
13 ובעיניים עצומות היא השמיעה "אה" ושוב "אה". הכוס שלה התהדק סביב הזין
14 כאילו מתחנן שאני לא אצא ממנו, כל פעם שנכנסתי הוא רק הלך ונהיה יותר צר.
15 ונכנסתי ויצאתי ושוב נכנסתי והיא התפתלה ונענעה את הרגליים, ונדרכה מכל תנועה
16 שלי קדימה, מזיזה את הראש מצד לצד. שוב התחילה להתגב העוצמה הזאת מבין
17 הרגליים אל עבר הזין. הפסקתי. רציתי להחזיר אותה לחדר ולהגיד לה שתהיה
18 למעלה. לקחתי לעצמי כמה נשימות בזמן שהיא פשוט קפאה במקום ולא זזה.
19 הרגליים שלה נשארו מורמות באוויר וחשפו איבר פתוח וממתין. הסתכלתי עליה
20 שכובה ככה על השיש במקלחת שלי ובלי לתכנן, הנחתי ידיים כבדות על צדי האגן
21 שלה, הצמדתי אותה לשיש, וכמו אחד מנוסה זרקתי את האגן קדימה: תק, תק, תק,
22 תק, תק, בלי שבכלל תהיה לי שליטה, כאילו נעשיתי איזה בוכנה אדירה. הייתם
23 צריכים לראות באיזה קצב תקעתי אותה. היא שכבה שם ועשתה פרצופים כמו אחת
24 שנמצאת על רכב הרים. אחרי כל תנועה שלי השדיים שלה קיפצו והרגליים של
25 השתוללו באוויר. השתטחתי עליה והחזה שלי כיסה לה את הפנים, תפסתי אותה
26 חזק והרגשתי את הכוח נבנה לי בין הרגליים. תק, תק, תק, תק, תק.
27 לא יכולתי להפסיק וגם לא רציתי. כבר לא היה אכפת לי מכלום, בטח לא מהרשימה.
28 הזרמתי ממני הכל בהתכווצות שרירים אדירה. המום מהתענוג, התפקעתי מצחוק.
29 כאילו לא זרע השפוצתי, אלא את כל מה שאי פעם גרם לי לשנוא את החיים. קל כמו
30 בועה חזרתי לחדר ונשכבתי על המיטה. היא באה אחרי וסידרה לעצמה את השיער.
31 הייתי בטוח שעכשיו היא תתלבש, אבל היא נשארה לעמוד והסתכלה עלי במבט
32 מבולבל עד שהחליטה שהדבר הנכון הוא לשכב לצדי. נזכרתי שהבחורה בטלפון
33 אמרה לי שמגיע לי שני אקטים. היה די מדליק לחשוב שהסיניית הזאת פשוט שוכבת
34 לידי ומחכה שיתחשק לי שוב לזיין אותה, אבל כבר הייתי ממש רגוע".
35

36 עמוד 223:

37 "עשרים וארבע שעות ביממה מזיינים אותה מכל החורים. כואב לה, שורף לה, והם
38 ממשיכים. הם ממשיכים, כי להתייחס ככה לבנות זה מקובל, זה מותר. אלה גברים
39 שמתעללים כי מותר להתעלל. אלה גברים שמתעללים כי כיף להתעלל. אלה הגברים
40 שירצחו כי כיף לרצוח. אלה הגברים שיאנסו כי כיף לאנוס. הם מפשקים לה את

1 הרגליים והיא נותנת, הם מכניסים לה את הזין לפה והיא נותנת, הם מכופפים אותה
2 ונכנסים אליה מאחורה והיא נותנת".

3
4 עמוד 279 :

5 "היא תעמוד מולי, ואני אשמח שהאונס שעברה מאפשר לי לשכב איתה. אתעלם
6 מהמצוקה שלה, אנצל את המצוקה שלה, אעלה עליה ואגהר עליה עם כל המשקל
7 שלי. אפשק אותה לשתיים ואדחף אותנו לתוכה, אגרד אותה מבפנים ואנענע אותה
8 עם האגן שלי, ואהנה מזה. אסתכל עליה שכובה מתחתי, אחשוב על מה שהיתה
9 צריכה לעבור בשביל להיות מסוגלת לזה ואמשיך לדפוק אותה. אדמיין איך בכתה
10 שעשו לה את זה אז, בפעמים שהפכו את המקצוע לנסבל, ואדפוק ואדפוק. אתעלם
11 מחוסר הברירה שלה, מהיאוש ומהצפייה לרגע שבו ארד ממנה. לא ארד ממנה.
12 אמשיך להיות עליה ולהפוך אותה לחור, ואשפיד עליה או בתוכה. איך שיתחשק לי".

13
14 עמוד 87 :

15 "אולי דווקא בגיל 10 היית מבקש משהו משמעותי יותר מאשר לתקוע את הזין שלך
16 בכוס של נקבה מייבבת".

17
18 עמוד 133 :

19 "עמדתי שם ושמעתי אותם מזדיינים מבעד לדלת, שכל מה שנתר לי לפתוח אותה,
20 שני שפנפים קטנים חגגו את ההשפלה שלי וידעתי בדיוק מה אני צריך לעשות.
21 פרצתי את הדלת בבעיטה, ולפני שהוא הספיק לצאת מהלם זיינתי אותו בתחת.
22 מולה. שתסתכל".

23
24 עמוד 287-288 :

25 " ... היתה נעימה כל כך עד ששכחה שאת זונה, שאת נותנת לכל מי שרק רוצה לעלות
26 עליך, לזיין אותך ולהשפריץ עליך, וכל זה בשביל כסף... למה את מוכנה לעבוד בזה.
27 אנסו אותך כשהיית קטנה? אבא שלך היה דופק אותך? מה הביא אותך לידי זה
28 שתהיי מסוגלת להזדיין עם כל אחד? ... אתה רוצה לזיין אותי? בוא, תזיין אותי".

29
30 36. סופר הכותב בדרך כזו חושף את עצמו - ואף מזמין - ביקורת נוקבת. הנתבע 2 העיד על
31 התרשמותו, כי התובע חיפש בספרו ליצור "סנסציה", באמצעות "תיאורי אלימות קשה,
32 אלימות מינית וולגארית ופורנוגרפיה של רצח" (ס' 7 לתצהירו). הנתבע 2 סבר כי התיאורים
33 הפרובוקטיביים "מותירים את הקורא עם תחושה קשה שהאלימות בספר, הרצח והאונס -
34 הם אלימות, רצח ואונס לשמם" (ס' 8 בתצהירו). ואמנם, תיאורים פלסטיים קיצוניים
35 ודוחים מהסוג הנ"ל אינם יכולים שלא לעורר את השאלה, אם הכותב אינו מציע לקורא
36 פנטזיה; פנטזיה אלימה, אשר אף שהתובע אמר בראיון שאין להגשימה (כגון משום כיבוד
37 הסדר החברתי), הרי שהיא אינה נעלמת לגמרי כמשאלת-לב כמוסה להגשמת "החופש
38 האמיתי".

- 1 37. התובע הסביר בראיון: "אני נורא רציתי שאופיר יפרוט על הפנטזיות החשוכות של כל בן אדם
2 ושהבן אדם יחליט למה אני לא הולך בדרך של אופיר. אוקי? מה קורה לאופיר בעצם מהרגע
3 שהוא מחליט הכל מותר? וואלה, הבן אדם נשאר בלי כלום, בבת אחת נהפך להיות מין חיה..."
4 (תמליל קובץ 2 ע' 4 ש' 9-14). אך בדרך אל המסקנה המוצעת (אשר לפיה האלימות היא
5 פסולה), התובע חושף את הקורא לשלל תיאורים משפילים: "הבן אדם הזה שנכנס איתי, בא
6 אלי וכל פעם מבקש שאני אשתין עליו ואז שאני אגמור לו בפה" (ע' 110); "הם זיינו אותו
7 בתחת, אבל לו זה לא הפריע. הם נתנו לו להרגיש כמו אשפה, והוא סלח להם. הם גמרו לו
8 בפה והוא הבין אותם. הם השתינו עליו, והוא שמח לעזור" (בע' 117).
9
- 10 38. אני מקבלת את טענת הנתבע 2, כי התיאורים שבספר הם - "בלשון המעטה" - בלתי רגישים,
11 עלולים לפגוע בקהילות מסוימות (כגון המגדר הנשלי), ורחוקים מ"פניני נאורות" (ס' 122
12 לתצהיר הנתבע 2). גם בראיון השתמש התובע בביטויים וולגריים, כגון: "מחרבנים עלי"
13 (קובץ 2, ע' 11 ש' 10); זיינת זונות יפיפיות" (שם, ש' 22-23); "זיין זונות" (קובץ 2 ע' 14 ש' 27
14 ובע' 16 ש' 24); "זקן שמחרבן על עצמו" (קובץ 4 ע' 3 ש' 15); "אנשים שנכנסים בדוגי סטייל
15 לזונה" (בחקירתו, פ' עמ' 34 ש' 7-8, אישר התובע שאמר מילים אלה). התובע ניסה להצדיק
16 את דבריו: "אין פה ענין בכלל. זו שפה שמשתמשים בה ברחוב" (פ' עמ' 34 ש' 22). אך ניתן
17 לראות בבירור כי התובע לא שמר על לשון מאופקת ומרוסנת. הוא בחר בלשון ביבים הצורמת
18 את האוזן.
19
- 20 39. התנהגות התובע נדמית לזו של מי ששיחק באש, וסופו שנכווה. התובע, באמצעות תיאורי
21 רצח ואונס מזעזעים, לצד סגנון דיבור גס ונמוך, הטביע בנתבע 2 את הרושם, כי במחשבותיו
22 נעוץ גרעין של אלימות.
23
- 24 40. במישור חלוקת האחריות, עיקר האחריות רובצת על הנתבע 2, כמי שכתב את הכתבה. אמנם,
25 הנתבע 2 הגיע אל הראיון עם מטען תחושות שלילי, תחת השפעת הספר. ואולם, בראיון
26 הסביר התובע, כי מטרת הספר אינה לעודד אלימות (כפי שנידמה היה לנתבע 2), אלא דווקא
27 להיפך: לצייר את האלימים באורם העלוב. כך, הנתבע 2 הטיח בתובע שספרו עושה
28 "פרופוגנדה לרצח ואונס" (תמליל קובץ 2 ע' 5 ש' 21). וכן: "אני לא הצלחתי להבין מזה שיש
29 צד נגד [האלימות]" (שם, ע' 6 ש' 8); ור' גם בע' 9 ש' 11-12: "אתה לא יוצא נגד [אלימות],
30 אתה מבין?". אך התובע לא הסכים עמו. הוא ענה לנתבע 2: "אני לא, לא מרגיש... שהספר
31 קורא לאלימות" (שם, ע' 10 ש' 10-11). הוא הסביר: "החופש האמיתי להתעלם מהחופש [של
32 האחר] הוא באמת החופש האמיתי, אבל חופש היא לא מילה נרדפת לאושר" (קובץ 2, ע' 10
33 ש' 17-19). התובע המשיך ואמר, כי סופו של הספר הוא בשקיעת הדמויות שבחרו בדרך
34 האלימות (קובץ 2, ע' 12 ש' 4-5). הוא תיאר: "בסוף הרגשתי איזושהי תחושה של לכלוך, את
35 הלכלוך שלהם הרגשתי את הכלום, את הריקנות, את הקימוט שלהם, ושאין שום דבר חשוב.
36 שום דבר, שום ערך, אין ערך, שום דבר לא חשוב... איתן נותר עם איזושהו כלום, מקומט,
37 יושב בחדר, מעלה תחושת בושה על מה שהוא עשה... הם לא יוצאים ווינרים. אף אחד לא
38 יוצא ווינרים. אף אחד לא יוצא ווינר בסיפור הזה" (שם, ש' 5-16). וכן: "הוא [איתן], הדמות
39 האלימה] הופך לאיזושהו יצור נחות כזה, נתון ליצרים שלו. הוא לא hero. אין פה ענין של

1 וואלה, הביא לי מכות בבית ספר, נקמתי, רצחתי שדדתי, עכשיו אני חי בהאיטי, חה חה
2 ניצחתי (קובץ 2 עמ' 10, ש' 4-2).

3
4 41. הנתבע 2 שמע את הסברי התובע בראיון, אך האם הקשיב? יתכן שלא האמין לפרשנות
5 שהסופר הציג לספרו. כך או אחרת, הנתבע 2 בחר בכתבה לצייר את "הצד האלים" הנשקף
6 מהגיגי התובע, תוך שהוא מייחס לתובע אמירות שלא אמר, ותוך שהשמיט לגמרי את "הצד
7 האחר" שהתובע הניח בפניו בראיון. הוא חטא כלפי התובע בכך שלא שיקף את המסר "כנגד
8 אלימות", שהתובע פרש בפניו באופן מפורש.

9 הנזק

10
11 42. פרסום הכתבה הסב לתובע עוגמת נפש מרובה. הוא ומשפחתו חשו השפלה ובושה (ס' 95, 102
12 לתצהירו). לדבריו, סבל מנדודי שינה בעקבות הכתבה ונדרש ליתן הסברים לחוג מכריו (ס'
13 104-108 לתצהירו). בפורומים שונים באינטרנט נכתבו תגובות קשות ("חלאת המין האנושי";
14 ס' 98 לתצהיר התובע). אח התובע, מר ארן צולנג, העיד כי הכתבה נחתה על המשפחה "כרעם
15 ביום בהיר" (ס' 5 לתצהירו); ר' גם עדותו בפי' ע' 25 ש' 28 עד ע' 26 ש' 2). האח סיפר ששותפו
16 לעסק העיר כי "זה בנאדם שאני לא רוצה להיות לידו" (ס' 8 לתצהירו). האם, גב' קלרה צולנג,
17 סיפרה על "אי נוחות ומבוכה", ועל הצורך לספק הסברים בעבודתה, "ולשמוע תגובות כגון
18 באמת התפלאנו שלמשפחה כזו שייך אדם כזה" (ס' 5, 8 לתצהירה); ר' גם עדותה בפי' ע' 29 ש'
19 6-9). גיסתו של התובע, גב' הדס בארי, סיפרה על חברה לעבודה שתארה ראיון בעיתון עם
20 "פסיכופט שטוען שצריך לרצוח מפגרים" (ס' 5 לתצהירה); ר' עדותה בפי' ע' 22 ש' 1-2). גב'
21 מיטל סאיסקי, שותפתו לדירה של התובע, העידה שהזדעזעה מהשחטת דמותו של אמיר
22 בכתבה, וכי בשבועות שלאחר הפרסום, אמיר סבל מעצבנות וקושי להרדם (ס' 4-5 לתצהירה).

23
24 43. סעיף 7א(ב) לחוק איסור לשון הרע מזכה את הנפגע בפיצוי ללא הוכחת נזק, עד לסך 50,000
25 ₪ (ובהצמדה למדד, לפי סעיף 7א(ה) לחוק). סעיף 7א(ג) קובע את כפל הפיצוי במקרה בו
26 הוכחה "כוונה לפגוע". במקרה הנדון, ראוי להחיל את סעיף 7א(ג) לחוק. הנתבע 2, ככותב
27 הכתבה, והנתבע 1, כמי שפירסמה, ללא ספק ידעו והבינו כי כתבה מעין זו - על שלל ביטוייה
28 הפוגעניים - צפויה לפגוע בשמו הטוב של התובע. יושם אל לב כי מן הכתבה משתקפת גישה
29 עוינת כלפי התובע. הכותב מציג את התובע כדמות מיתממת ובלתי ישרה ("המפתיע הוא
30 שכשצולנג נשאל האם לדעתו הפרובוקציה תעבוד... התשובה המדהימה שלו חובקת עולם
31 ומלואו... 'אני לא ממש מבין למה אתה מתכוון'"; בטור הראשון). הכתבה מתארת את התובע
32 כמי ש"אין לו שמץ של מושג על מה הוא כותב או על מה שהוא מסוגל לעולל - הוא מסוכן.
33 מסוכן לעולם הספרות בגלל הורדת רף הכתיבה, אבל במקרה הזה מסוכן גם באופן יותר כללי.
34 הרעיונות שלו מסוכנים" (בטור השני). לאחר דיון ביחס כלפי מפגרים, הכותב רשם: "לטובת
35 קוראי 7 לילות ועורכי הדין של משפחת צולנג עזבתי את הנושא לפני שיהיה מאוחר מדי..."
36 (בטור השני). בטור האחרון נרשם: "כראוי לאדם שרואה אלימות כאמצעי כשר לפתירת
37 בעיות...".

38
39 44. לצד גוף הכתבה, באה המעטפת ומוסיפה שמן למדורה. "אמיר צולנג, סופר צעיר, מאמין
40 שמותר לרצוח מפגרים" -- זועקת כותרת המשנה. "את הראיון הזה לא תשכחו כל כך מהר"

1 -- מפתה העיתון את קוראיו. תמונת פני התובע היא מבהילה ומוזרה. השם שנבחר לכותרת
2 הוא: פסיכו. כך גם נרשם – מתוך משחק מילים "משעשע", שהתובע חובב את להקת
3 ה"קילרס" (כיאה למי שמאמין, כביכול, ברצח מפגרים).

4
5 45. אין צורך לאמר כי העיתונאי מחזיק בכח עצום בעיצוב דעת הקהל, בוודאי בעולם ספוג
6 תקשורת כעולמינו. כתבה עשויה ליצור לאדם תדמית חיובית או שלילית, לרומם או להשפיל.
7 יש לזכור כי המוסף "7 לילות" נפוץ במקומותינו, והכותב בו נהנה מקהל רחב. זאת ועוד:
8 כתבה מעין זו אינה נעצרת בעיתון הנייר, אלא מוצאת את מקומה באתרי האינטרנט. בדרך
9 זו תפוצתה גדלה, והיא אף מקובעת בזיכרון האלקטרוני לדורות. על הרקע הזה, כתיבה
10 עיתונאית צריכה להעשות מתוך אחריות וזהירות ([ע"א 552/73 רוזנבלום נ' כץ](#), פ"ד (1) 589
11 בע' 596; [ע"א 334/89 מיכאלי נ' אלמוג](#), פ"ד מ' (5) 555, בע' 571). כמובן, מותר ואף חשוב
12 להשמיע ביקורת, אף נוקבת ובלתי נעימה. ואולם עליה להיות הוגנת כלפי המרואין, בכך
13 שדבריו בראיון יוצגו כפי שאמרו. אף אין פסול בהבעת דעה מצד הכותב, ובלבד שיצוין כי
14 זוהי התרשמותו שלו.

15
16 46. במקרה הנדון, הכתבה חוטאת כלפי המרואין בסילוף דבריו. היא מייחסת לו דעה קיצונית,
17 שניתן לתמצת במשפט: "רואה אלימות כאמצעי כשר לפתירת בעיות" (בטור האחרון). ואולם
18 התובע חזר והסביר בראיון, כי בספרו הוא מבקש להציג מסר הפוך, המציג את האלימות
19 במלוא עליבותה; ככלי ריק מכל תוכן וערך, המותיר את האדם האלים "מלוכלך", "מקומט"
20 ו"נחות" (מתוך דברי התובע בראיון, קובץ 2, ע' 10, ש' 4-2). הכתבה לא הסתפקה בהצגת
21 השאלה, מהי כוונתו האמיתית של הסופר, ואם אמנם ניתן ליישב את ספרו עם טענותיו
22 בראיון. הכתבה גם לא הסתפקה בהבעת ביקורת או דעה. הכתבה הלכה צעד אחד נוסף
23 קדימה, ובכך מתחה את החבל אל מעבר למותר: היא ייחסה למרואין את האמונה שמותר
24 לרצוח כהבאת דברים בשם אומרם, וזאת למרות שהמרואין שלל זאת במפורש בראיון.

25
26 47. בקביעת גובה הפיצוי יש להתחשב בכוחו הציבורי של העיתון, בפערים בין הראיון לכתבה,
27 ובעוגמת הנפש שנגרמה לתובע. לצד אלה, יש ליתן משקל גם לאשמו התורם של התובע,
28 כמוסבר לעיל. על רקע המכלול, אני מקבלת את התביעה, ומטילה על העיתון (הנתבע 1) לפצות
29 את התובע בסך 75,000 ₪ (בתוספת הצמדה החל מיום 16.9.1998 ועד לתשלום בפועל, לפי [ס'](#)
30 [7א\(ה\) לחוק איסור לשון הרע](#)).

31
32 48. אשר לאחריות הנתבע 2: הנתבע 2 ראיין את התובע וכתב את הכתבה. על כן, הוא אחראי
33 לפערים שבין הראיון לכתבה, כפי שנסקר לעיל. אמנם, "מעטפת" הכתבה טופלה על ידי עורך
34 הכתבה (מר רביב גולן). העורך הצהיר כי הוא זה שבחר את הכותרת "פסיכו", את כיתוב
35 התמונה ("הלהקה האהובה עליו: הקילרס"), וכן את כותרת המשנה המתנוססת בראש
36 הכתבה (ר' ס' 5, 15, 19 לתצהירו). תמונת פני התובע נבחרה ע"י העורך הגראפי של הכתבה
37 (ס' 35 לתצהיר הנתבע 2). ואולם, אלמנטים אלה נגזרו מתוך עיון בכתבה והתרשמות מתוכנה.
38 כך העיד מר גולן: "... לאחר שהבנתי מהאמור בכתבה כי הספר משופע בתיאורי רצח אונס
39 ואלימות, הכותרת פסיכו נראתה לי הולמת ככותרת שהיא הומאז' לשתי יצירות... הכותרת
40 נראתה לי הולמת ונבחרה בכל מקרה על דרך הפראפראזה והבעת הדעה הלגיטימית" (ס' 6

- 1 לתצהירו). לענין בחירת כותרת המשנה הסביר: "תוכנה של כותרת המשנה נגזר מתוך מה
2 שנכתב בכתבה. לאחר קריאת הכתבה, בחרתי בנושאים שהיו בעיני החשובים ביותר וקיצרתי
3 אותם לכדי כותרת משנה שאמורה כידוע להיות קצרה ותכליתית". הנה כי כן, העורך לא פעל
4 בחלל ריק, אלא מתוך עיון בדברים שכתב הנתבע 2.
5
- 6 49. יש להטיל על הנתבע 2 אחריות ישירה כלפי התובע, והוא יישא בחבות שנפסקה לעיל ביחד
7 ולחוד עם הנתבע 1. חלוקת האחריות הפנימית בין הנתבעים לבין עצמם תעמוד על 50% לכל
8 אחד.
9
- 10 50. התובע עתר לסעד של תיקון והתנצלות (ראו ס' 197 לסיכומיו). כידוע, סעד של התנצלות לא
11 יינתן בכפיה (ר', למשל: [ת.א. \(ת"א\) 32235-03-10 ארגון המורים בבתי הספר העל יסודיים,](#)
12 **בסמינריונים ובמכללות נ. עיתון "ישראל היום ואח'**, מיום 6.2.2011). סעד ה"תיקון" לא
13 נדרש בכתב התביעה, ובסיכומים הוא התבקש בדרך כללית וללא פירוט קונקרטי. אשר על
14 כן, אני דוחה את הדרישה לסעד זה.
15
- 16 51. התוצאה היא שאני מקבלת את התביעה בחלקה וכמפורט לעיל. הנתבעים יישאו בהוצאות
17 התובע בהליך זה: אגרה, ובנוסף שכ"ט עו"ד בסך 25,000 ₪.
18
- 19 ניתן היום, י"ד סיון תשע"א, 16 יוני 2011, בהעדר הצדדים.
20
- 21 ד"ר איריס סורוקר
22
23
24
25
26
27
28